

4. SHODA PŘÍSUDKU S PODMĚTEM

Podmět v množném čísle	Koncovka příčestí činného (minulého)
rodu mužského životného <i>chlapci</i>	-i <i>četli</i>
rodu mužského neživotného <i>zástupy, stroje</i>	-y <i>stály</i>
rodu ženského <i>ženy, děti</i>	-y <i>četly</i>
rodu středního <i>děvčata</i>	-a <i>četla</i>
<i>rodice, lidičky, koně, sněhuláci, ukazatelé (dnové)</i>	-i <i>stáli</i>
podmět všeobecný	-i <i>Hlásili to.</i>

D

1. Doplněte správnou koncovku a do sešitu vypište základní skladební dvojice.

Každý týden se ve městech konal _____ trhy, na které přicházel _____ lidé z celého okolí. V krčmách se uzavíral _____ obchody. Prodával _____ se zde také některé potraviny a řemeslné výrobky. V krčmě se hrál _____ kostky. Hostince nabízel _____ oproti krčmám i ubytování, využíval _____ je kupci. Cechy byly _____ spolky řemeslníků jednoho odvětví, které ve městech reguloval _____ výrobu. O výběru partnera svých dětí rozhodoval _____ ve středověku ve většině případů rodiče. Sňatek byl uzavírán v kostele, některé dvojice však už tehdy žil _____ bez uzavření sňatku.

(Městská společnost na konci středověku: Dějepis 7, str. 91–93)

2. Doplněte vhodný podmět.

_____ nabízely nejrůznější druhy zboží. Nad loukou se vznášeli _____. Včera k nám na návštěvu přišly _____. _____ četli dětem před spaním pohádky. _____ byly napsány poutavým jazykem. _____ nabádaly řidiče ke snížení rychlosti. Na obzoru se rýsovaly _____. Ráno se na pláži nacházely nejrůznější _____. Nejkrásnější byly _____ při západu slunce. _____ vzpomínali na chvíle strávené s přáteli při zdolávání horských svahů. _____ se vydali na průzkum terénu.

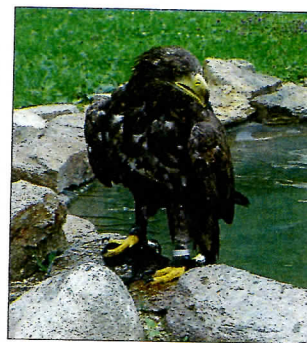
○ Shoda přísudku s několikanásobným podmětem

- ● je-li alespoň jeden člen několikanásobného podmětu rodu mužského životného, píšeme **-i** (*Náš pes a kočka spolu dobře vycházeli.*);
- ● není-li v několikanásobném podmětu člen rodu mužského životného, píšeme **-y** (*Tramvaje a autobusy nabíraly cestující. Jehně a kůzle poskakovaly po dvoře.*);
- ● jsou-li v podmětu jen podstatná jména rodu středního v množném čísle, píšeme **-a** (*Housata a kuřata se rozběhla po dvoře.*).

Několikanásobný podmět	Koncovka příčestí	Příklad
obsahuje jeden člen rodu mužského životného	-i	<i>Včely a čmeláci poletovali nad loukou.</i>
obsahuje jen jména rodu středního v množném čísle	-a	<i>Housata a kachňata se batolila v trávě.</i>
ostatní případy	-y	<i>Traktory a kombajny vyjely do polí. Itálie a Španělsko byly navštěvovány nejvíce.</i>

3. Doplňte správnou koncovku a do sešitu vypište základní skladební dvojice.

Žáci a žákyně naší školy se sešli _____ na fotbalovém hřišti, aby zhlédli _____ pořad o dravcích. Na značkách seděl _____ sokoli, jestřábi, poštolky a ostříž. Děti i dospělí sledoval _____, jak vypuštěná poštolka a káně přelétával _____ nad jejich hlavami. Malé děti i velcí školáci musel _____ poznat některé dravce, o nichž jim zasvěceně vyprávěl _____ sokolníci. Odměňami pro soutěžící byl _____ kalendáře a pexesa. Matěj a Anička vyhrál _____ největší cenu. Malý sup a jestřáb přistál _____ na jejich ruce. Strach a nedůvěra byl _____ překonán _____ neopakovatelným zážitkem, který jim ostatní spolužáci a spolužačky mohl _____ jen závidět.

4. Přepište text bez chyb.

Novinové články varovali čtenáře před podvodníky. Štěně a kotě si hráli na zahradě. Nákladní lodě převážely materiál pro strojírenské podniky. Květiny ve váze se nám líbili. Tisíce diváků sledovali hokejové utkání. Splašení koně vybočili ze závodní dráhy. Ručičky hodinek se náhle zastavili. Mladá Boleslav a Liberec sehráli vyrovnaný zápas.

- Jestliže **přísudek stojí před několikanásobným podmětem**, může se koncovka přičestí
- minulého řídit rodem nejbližšího členu podmětu (*Závodů se zúčastnily lyžařky a lyžaři z celého světa.* *Závodů se zúčastnili lyžařky a lyžaři z celého světa.*)

5. Doplňte správnou koncovku.

Prohlídky zámku se zúčastnil _____ obě třídy i jejich vyučující. Obě třídy i jejich vyučující se zúčastnil _____ prohlídky zámku. Na mýtině u lesa se pásl _____ laně, jeleni a mufloni. Laně, jeleni a mufloni se pásl _____ na mýtině u lesa. Nad rozkvetlou loukou poletoval _____ včely a motýli. Včely a motýli poletoval _____ nad rozkvetlou loukou. V divadle byl _____ obsazen _____ všechna sedadla i přistavené židle. Všechna sedadla i přistavené židle byl _____ v divadle obsazen _____. Ve sportovní soutěži reprezentoval _____ naši třídu Monika, Klára, Roman a Petr. Monika, Klára, Roman a Petr reprezentoval _____ naši třídu ve sportovní soutěži.

Zámek Jaroměřice nad Rokytnou

6. Použijte následující slovesa ve větách s několikanásobným podmětem.

- a) zmizeli – zmizely – zmizela
- b) kroužili – kroužily – kroužila
- c) pobíhali – pobíhaly – pobíhala
- d) seděli – seděly – seděla
- e) vyprávěli – vyprávěly – vyprávěla
- f) hráli – hrály – hrála
- g) zpívali – zpívaly – zpívala
- h) dostali – dostaly – dostala
- i) stáli – stály – stála
- j) odpočívali – odpočívaly – odpočívala
- k) sledovali – sledovaly – sledovala

P	O	Í	C	A	Z	Á	T	A	P
Ř	A	T	Ě	M	D	O	P	T	K
Í	C	A	Ř	P	Ý	N	T	Ě	V
S	P	O	N	O	V	Á	U	V	J
U	S	L	O	V	E	S	A	S	I
D	O	P	L	Ň	O	V	A	C	Í
E	K	V	I	V	A	L	E	N	T
K	Á	V	O	B	O	S	Ů	P	Z
Z	J	I	Š	Ť	O	V	A	C	Í
D	V	O	J	Č	L	E	N	N	Á

7. V osmisměrce vyhledejte pojmy související se skladbou (13 slov).

Pokud je v několikanásobném přísudku jeden člen rodu mužského životného, píšeme v koncovce přičestí činného (minulého) -i. Jsou-li všechny členy rodu středního, doplňujeme koncovku -a. V ostatních případech píšeme -y.

jestřáb: *anglicky* – hawk [hɔ:k] *německy* – der Habicht
 sokol: *anglicky* – falcon ['fɔ:lkn] *německy* – der Falke